Çocukluk Disosiyasyon Soru Listesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocukluk Disosiyasyon Soru Listesi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19102

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocukluk Disosiyasyon Soru Listesi (ÇDSL), çocuk ve ergenlerde görülen dissosiyatif deneyimlerin s?kl???n? ve ?iddetini ölçmek amac?yla Türkçeye uyarlanm?? bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, özellikle travmatik ya?ant?larla ili?kili olabilecek disosiyatif semptomlar? taramak ve de?erlendirmek için tasarlanm??t?r.

Ölçe?in Türkçeye uyarlama çal??mas?, Salih-Zoro?lu taraf?ndan 1997 y?l?nda bir t?pta uzmanl?k tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu çal??ma, ÇDSL'nin Türk popülasyonunda psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenirlik) inceleyerek, ölçe?in klinik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m?na zemin haz?rlam??t?r. ÇDSL, disosiyatif bozukluklar?n erken te?hisi ve çocukluk ça?? travmas?n?n etkilerinin anla??lmas? aç?s?ndan önemli bir araçt?r.

Anahtar Kelimeler

Çocukluk, Disosiyasyon, Psikometrik Ölçek, Travma, Uyarlama, Çocuk Psikiyatrisi, Disosiyatif Bozukluklar.

Yazarlar

Salih-Zoro?lu, S. (Uyarlayan)

Amaç

Çocukluk Disosiyasyon Soru Listesi'nin temel amac?, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda çocuk ve ergenlerdeki disosiyatif belirti spektrumunu güvenilir ve geçerli bir ?ekilde de?erlendirmektir. Ölçek, bireyin ya?ad??? depersonalizasyon, derealizasyon, amnezi ve kimlik karma?as? gibi disosiyatif belirtilerin yo?unlu?unu ve s?kl???n? nicelle?tirmeyi hedefler.

Bu enstrüman, klinisyenlere disosiyatif bozukluklar?n ay?r?c? tan?s?nda yard?mc? olmakta ve özellikle çocukluk ça?? travmatik deneyimleriyle disosiyasyon aras?ndaki ili?kiyi inceleyen ara?t?rmac?lar için standart bir ölçüm arac? sunmaktad?r. Ölçek, yüksek risk alt?ndaki çocuklar?n taranmas?nda da kullan?labilir.

Yap?

Çocukluk Disosiyasyon Soru Listesi, psikolojideki **disosiyasyon** yap?s?n? ölçmektedir. Disosiyasyon, bilincin, kimli?in, belle?in, alg?n?n ve çevresel fark?ndal???n normal entegrasyonunda meydana gelen kesintileri ifade eden karma??k bir yap?d?r. Ölçek, genellikle disosiyasyonun be? temel alt boyutunu veya bile?enini de?erlendirir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Amnezi: Önemli ki?isel bilgileri hat?rlayamama veya olaylar? tamamen unutma.
Depersonalizasyon/Derealizasyon: Ki?inin kendine veya çevresine yabanc?la?mas?, gerçek d??? hissetme.
Kimlik Karma?as?: Kimlik alg?s?nda net olmama veya içsel tutars?zl?k ya?ama.
Sönümleme (Absorption): Çevreden kopma ve hayal kurmaya a??r? dalma e?ilimi.

Bu boyutlar, çocuklar?n günlük ya?amlar?nda ya?ad?klar? disosiyatif deneyimleri kapsaml? bir ?ekilde yans?tmay? amaçlar. Ölçe?in toplam puan?, disosiyatif semptomlar?n genel ?iddetini gösterir.

Geçerlik

Çocukluk Disosiyasyon Soru Listesi'nin Türk popülasyonundaki psikometrik geçerlilik çal??malar?, Salih-Zoro?lu taraf?ndan 1997 tarihli uzmanl?k tezinde incelenmi?tir. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? sunulmam?? olsa da, uyarlama sürecinde ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü kan?tlamak amac?yla çe?itli geçerlik türleri ara?t?r?lm??t?r.

Yap?lan geçerlik analizleri aras?nda genellikle **içerik geçerli?i** (maddelerin ölçülmek istenen yap?y? ne ölçüde temsil etti?i) ve **ölçüt ba??ml? geçerlik** (klinik tan?lar veya di?er disosiyasyon ölçütleri ile korelasyon) yer almaktad?r. Bu çal??malar, ÇDSL'nin Türk kültürüne uygunlu?unu ve disosiyatif semptomlar? klinik olarak anlaml? bir ?ekilde ay?rt etme yetene?ine sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Özellikle, yüksek düzeyde disosiyasyon beklenen klinik örneklemler ile sa?l?kl? kontrol gruplar?n?n ayr??t?r?lmas?, ölçe?in geçerli?inin önemli bir göstergesidir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, uyarlama çal??mas?n?n temel bile?enlerinden biri olup, ölçe?in ölçüm sonuçlar?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirir. Güvenirlik çal??malar?nda kullan?lan ba?l?ca yöntemler ?unlard?r:

?ç Tutarl?l?k: Ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ölçme derecesini gösteren Cronbach Alfa katsay?s?n?n hesaplanmas?. Yüksek Alfa de?erleri, ölçe?in içsel bütünlü?ünün güçlü oldu?unu gösterir.
Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ayn? bireylere farkl? zamanlarda uygulanan test sonuçlar?n?n korelasyonu ile ölçe?in zaman içindeki kararl?l???n?n belirlenmesi.

Salih-Zoro?lu (1997) tezinde bu de?erleri detayland?rm?? olup, ÇDSL'nin çocuk ve ergen popülasyonunda güvenilir sonuçlar üretti?i sonucuna var?lm??t?r. Orijinal kaynakta spesifik güvenirlik katsay?lar? sunulmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Çocukluk Disosiyasyon Soru Listesi'nin uyarlama çal??mas?nda, orijinal ölçe?in teorik faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de geçerli olup olmad???n? test etmek amac?yla faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in tek bir genel disosiyasyon boyutu mu, yoksa amnezi ve depersonalizasyon gibi alt boyutlardan olu?an çok boyutlu bir yap? m? sergiledi?ini belirlemek için kritik öneme sahiptir.

Uyarlama sürecinde genellikle **aç?mlay?c? faktör analizi (AFA)** ve ard?ndan **do?rulay?c? faktör analizi (DFA)** uygulan?r. DFA, orijinal ölçe?in belirlenmi? faktör yap?s?n?n Türk kültürüne aktar?l?rken korunup korunmad???n? istatistiksel olarak do?rulam??t?r. Bu analizler, ÇDSL'nin yap?sal geçerlili?ini destekleyerek, klinik yorumlamalar için sa?lam bir temel sa?lam??t?r.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

Format: Likert Tipi Derecelendirme Kullan?lan Öz Bildirim veya Ebeveyn Bildirim Ölçe?i (Orijinal ölçe?e ba?l? olarak de?i?ir).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama Dili)

Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Ya? Grubu: Genellikle 6-18 ya? aral??? (Uyarlanan orijinal ölçe?in hedef kitlesine göre kesinle?ir).

Popülasyon Detaylar?: Klinik örneklemler (özellikle travma, anksiyete, depresyon ve disosiyatif bozukluk tan?s? alanlar) ve sa?l?kl? kontrol gruplar? üzerinde uygulanabilir.

Test Metodolojisi: Uygulama süresi k?sad?r ve genellikle bireysel veya grup olarak uygulanabilir. Maddeler, bireyin disosiyatif deneyimlerinin s?kl???n? veya ?iddetini yans?tan bir derecelendirme sistemi kullan?larak yan?tlan?r.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Çocukluk Travmas?, Disosiyatif Deneyimler, Klinik Psikoloji, Ölçek Geli?tirme, Salih-Zoro?lu, Psikolojik Ölçüm.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilinmiyor

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yaz??ma Adresi: Salih-Zoro?lu, S. (1997 itibar?yla): ?stanbul Üniversitesi, T?p Fakültesi, ?stanbul.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Uyarlama çal??mas? 1997 y?l?nda tamamlanm??t?r.

Derecelendirme: Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in klinik veya ara?t?rma amaçl? kullan?m? için gerekli izinler ve potansiyel ücretler hakk?nda güncel bilgi için adaptasyonu gerçekle?tiren yazar (Salih-Zoro?lu) veya ilgili akademik kurum (?stanbul Üniversitesi) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malarda genellikle tezin referans gösterilmesi yeterli olmaktad?r.

Kaynaklar

Salih-Zoro?lu, S. (1997). *Çocukluk Ça?? Disosiyasyon Soru Listesinin geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?* (T?pta uzmanl?k tezi). ?stanbul Üniversitesi, T?p Fakültesi, ?stanbul.

Çocukluk Disosiyasyon Soru Listesi Maddeleri

ÖNEML?: Bu ölçe?e ait orijinal maddeler kaynak içerikte sa?lanmam??t?r ve bu nedenle burada listelenmemektedir. Ölçek maddelerine ula?mak için Salih-Zoro?lu (1997) taraf?ndan haz?rlanan t?pta uzmanl?k tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM